

igrati dijaki, ki so se, recimo, šele včeraj sešli, da se jutri zopet razstanejo. Pržič je dober deklamator, ki se pa preveč rad naslanja na — šepetalca. Fragment v enem dejanju, od Alekseja Santiča, »Stanko pod Maglom«, so odigrali dijaki naravnost dobro, mestoma, prav dobro. Stanko D. Petkoviča je bil najboljši tam, kjer je položena moč v besede; veliko uspeha gre na njegov račun. Vaška kneza, Joksim in Mrgud, zaslužita prav tako pohvalo, kakor Janja gđ. Jovanovičeve. Snov fragmenta je vzeta iz srbske zgodovine petnajstega stoletja, ko so se Srbi trumoma izseljevali pred Turkom. Glavna točka koncertnega večera je bil nastop gđc. Sadarjeve, kvarteta g. Kozine in zbora »Glasb. Matic«, pod vodstvom g. Golobiču. Odč. Sadarjeva je skoro na vsakem koncertnem programu Gl. Mat. zadnjih let. Ima prijeten, dobro izšolan glas in zna peti iz srca do srca, občinstvo pridobi na prvi pogled. Kolikor jo visoko spoštujem, vendar ji moram povedati, da mi način njenega obnašanja, ko odpoje točke, ki so na vzporedju, ni všeč. Lepo je, če smo domači, toda tudi v najbolj domačem krogu se mora baš radi tega spoštovati to, kar naj imenujem resnost u-metnika. Kvartet profesorja g. Kozine je žel samo zaslužen pohvalo, je prvovrsten in sposoben nositi slavo in lepoto naše narodne pesmi in umetne kvartetne literature tudi preko meja Jugoslavije. Na stvari, kot je Mochlova »Atila in ribič«, mu pa nedostaja moči in sile, to je skladba za velik zbor. Del mešanega zbora »Glasbene Matic« je samostojno zapel tri slovenske narodne pesmi in dve Adamičevi, tako, kot ga je naučil mojster Hubad. Žel je samoobsebi umljivo, veliko pohvalo, in ko je dodal himno »Bože pravde« je priklopelo navdušenje do vrhunca. Večer je zaključila burka »Osjetlivi gospodin« od Mišela, ki so jo odigrali maturanti v največjo zadovoljnost vseh navzočih. Bekamel in njegov sluga sta bila prav dobra, pohvalo zasluži Cecilija in Alfon de Bodey. V splošnem je bil to intimen, krasen večer, kjer je našel vsakdo to, česar je iskal, oduševljenja v bratskem objemu Srba in Slovenca.

Albin Lajovic.

Popotnik, pedagoški in znanstven list. Letnik XI. Stev. 7. Vsebina: 1. Dr. Franc Derganc: William James. (Konec); 2. Dragotin Kveder: O notranjem preustroju šole z ozirom na vzgajanje volje; 3. Elza Kukovčeva: Gospodinski pouk v ljudskih in meščanskih šolah. Iz šolskega dela; 4. Rudolf Rakuša: O organizaciji zapiskov iz šolskega dela; 5. Franc Karbaš: Alkohol (Učna slika). Razgled: A. Slovtvo: Dr. Jure Turič: Osnova za preobrazbo naroda školom (Pav. Flerè); B. Časopisni vpogled; C. To in ono: Bodočnost. (E. Gangl). — Knjižnice. (E. Gangl). — Začasna ustava kraljevstva SHS. — Vprašanje učiteljskega osebja na meščanskih šolah. (Fran Erjavec). — Iz zakonskega načrta o čeških meščanskih šolah. — Kako se porajajo predstave o številih v primitivni psihi. (A. Spreitz). — O »Nadžrtu šolske reforme«. (Pav. Flerè). — Ne vdajmo se! (E. Gangl). — Vesela znamenja. (E. Gangl)

Naša zemlja — ire-denta.

Š Italijanski republikanci proti jugoslovenskemu učiteljstvu, duhovščini in odvetnikom. Na zborovanju ital. republikanske stranke za »Julijsko Benečijo« je bila sprejeta sledeča resolucija, ki karakterizuje stališče italijanske javnosti napram naši inteligenci in ljudstvu v zasedenem ozemlju, in se glasi: »Republikanci »Julijske Benečije«, zbrani na kongresu v Trstu dne 13. julija 1919., pretresujoč problem, ki ga nameravajo predložiti narodu glede vedenja nasproti slovenski manjšini v Italiji, povdarjajo veliko razliko, ki se pojavlja med masami slovenskih deželanov in jugoslovenskimi nacionalisti, ki ščuvajo na sovraštvo proti našemu narodu in smatrajo za svojo dolžnost odtegniti slovenske mase pogubonosnemu vplivu jugoslovenskega raznarodovanja ter jih vzgojiti v čutu solidarnosti in ljubezni nasproti Italiji s politiko prisrčne velikodušnosti in z ekonomskimi dobrotami; nasprotno pa zagovarjajo politiko največje ostrosti proti agitatorjem, ki se rekrutirajo posebno med duhovniki, učitelji, odvetniki, kateri ne bi priznavali pravice Italije do enotnosti in teritorialne integritete v mejah, ki jih je narava sama zaznamenovala, in ki so bile zopet zavzete po stoletnih aspiracijah z žrtovanjem enega milijona italijanskih mrtvih in pohabljenih; in — dočim priznavajo, da se mora postopati s poštenimi in Italiji zvestimi slovenskimi masami enako kot z italijanskim ljudstvom, da

imajo uživati vse pravice kot drugi državljani in da se morejo posluževati v pretežno slovanskih krajih v šolah in uradih poleg italijanščine svojega jezika — zahtevajo, da se jugoslovenski protitalijanski nacionalisti, podžigalci civilnih divizi naše dežele in nesrečne vojske med Italijo in Jugoslavijo, smatrajo prosto kot sovražniki Italije in da se z njimi kot takimi postopa. Izjavljajo končno, da smatrajo italijanski nacionalizem ravno tako nevaren interesom Italije kot jugoslovenski nacionalizem.

O p. u. r. Razlika med italijanskim in jugoslovenskim nacionalizmom je ta, da je italijanski imperialističen in raznarodovalen, medtem ko je jugoslovenski nacionalizem glavni smoter ravno v tem, da ohrani jugoslovenski jezik v narodu, kjer ga govori danes in se upre italijanskemu raznarodovalnemu nasilju. Jugoslovani v Primorju niso nikdar raznarodovali italijanskega ljudstva prej in nimajo niti sedaj tega namena. V manjšinski šole (C.M.D.) sploh niso sprejemali otrok italijanske narodnosti. Naš boj je torej pravičen in nimamo vzroka popustiti ne za las od njega!

Š Če hočemo res smotreno započeti naše delo, moramo vedeti vsaj: kaj imamo, kje imamo in v kakem stanju je šolstvo, kateremu hočemo posvetiti svojo pozornost? Ni važno le, koliko je skupno število, temveč tudi, kjer se nahaja posamezen del našega šolstva, za katerega se hočemo zanimati? Stevilke so važne, kraji so važni in osebe so tudi važne, ki bodo v teh krajih vodile naše šolstvo. Statistika nam bo v bodočnosti merilo, s katerim bomo merili napredek ali nazadovanje tega šolstva, katastro nam bo temelj, s pomočjo katerega in na podlagi katerega bomo delovali. V tem smislu pozivljemo tovariše iz onstran črte, ki bivajo sedaj tam, da stopijo v naš krog in pomagajo s svojimi izkušnjami naši sveti stvari — za bodočnost.

Š Koliko slovenskih učnih oseb manjka na slovenskih ljudskih šolah v goriškem šolskem okraju — po italijanski okupaciji: V goriškem šolskem okraju manjka na slovenskih ljudskih šolah, brez mesta Gorice, 74 učnih moči. Od teh jih odpade nekaj na kraje, kjer so šole porušene in se vsled tega še ni pokazalo pomanjkanje učiteljev v vsej pravi luči. Položaj, ki bo za naš narod postal vsled tega pomanjkanja naravnost usodepolen, si lahko naslikamo že sedaj. Vendar je tudi naša skrb, da naš narod v teh krajih popolnoma ne propade in ne nazaduje v svojem znanju.

Š Slovenske ljudske šole v goriškem šolskem okraju, ki so porušene in vsled tega po italijanski okupaciji niso bile otvorjene:

	2 razr. s 188 učenci,
Bilje,	2 » » 135 »
Oleske	1 » » 68 »
Dol (Opatjeselo),	1 » » 52 »
Gabrije pri Rub.,	2 » » 156 »
Gorenjopolje,	2 » » 180 »
Kal,	1 » » 48 »
Ločnik,	1 » » 86 »
Lokve,	1 » » 76 »
Lom p. K.	1 » » 46 »
St. Maver,	1 » » 101 »
Murovci,	2 » » 178 »
Opatjeselo,	1 » » 92 »
Orehovlje,	2 » » 360 »
St. Peter,	2 » » 293 »
Pevma,	1 » » 115 »
Plave p. Gorici.,	4 » » 199 »
Podgora pri G.,	1 » » 97 »
Podslatina,	1 » » 82 »
Ravne,	1 » » 85 »
Ravnica,	1 » » 77 »
Rupa,	2 » » 121 »
Sovodnje,	1 » » 62 »
Šebričjak,	2 » » 138 »
Trnovo,	1 » » 106 »
Voglarji,	1 » » 161 »
Vrata Gor. Lok.,	1 » » 32 »
Vrh p. K.,	

Skupno 28 šol, 40 razr., 3411 otrok brez pouka vsled porušanja šolskih poslopij in vasi v vojni.

Š Zaradi pomanjkanja učiteljstva zaprte slovenske šole v goriškem šolskem okraju — po italijanski okupaciji:

	1 razr., s 144 učenci,
Kronberg,	1 » » 221 »
Levpa-Zavrli,	1 » » 132 »
Otlca,	1 » » 97 »
Višnjevnik,	1 » » 57 »
Vrh,	3 » » 174 »

Skupno 6 šol, 8 razr., in 825 otrok brez pouka vsled pomanjkanja učiteljstva.

Š Popolnoma brez pouka je skupno slovenskih šol v goriškem šol. okraju:

6 šol, 8 razr.,	825 otrok
in 28 šol, 40 »	3411 »

Skupno 34 šol, 48 razr., 4236 otrok

Š Vsled pomanjkanja učnih oseb delujejo v Goriškem šolskem okraju sledeče slovenske šole samo delno, po it. okupaciji:

	2 razr., s 165 učenci, le 1 razr.
Bukavica,	2 » » 205 »
Čepovan,	2 » » 143 »
Dornberg,	4 » » 325 »
St. Ferjan,	3 » » 235 »
Urgar,	3 » » 196 »
Kanal,	4 » » 351 »
Kojsko,	3 » » 261 »
Kozana,	2 » » 154 »
Lokavec,	2 » » 146 »
Mireu p. G.	3 » » 261 »
Renče,	4 » » 363 »
Rihenberg	4 » » 440 »
Ročinj,	2 » » 148 »
Solkani,	6 » » 357 »
Šmartno,	2 » » 180 »
Zalošče,	2 » » 118 »

Skupaj 17 šol, 50 razr., 4028 otrok in 20 razredov.

Od 50 razr. je vsled pomanjkanja učiteljstva ali prostora otvorenih samo 20 razr. in neotvorenih 24 ter trpi vsled tega pouk 17 šol in 4028 otrok.

Š 300 slovenskih učiteljev — postavih v Italijo. Italijanska oblast je ustanovila posebne tečaje za pričetek italijanskega jezika, ki so namenjeni slovenskemu učiteljstvu vseh kategorij iz okupiranega ozemlja. Namen teh tečajev je, da se ti učitelji prične italijanskega jezika, na drugi strani pa, da se upejejo v pouk in zadobe vpogled v sloško učevanje, kakor ga želi italijanska vlada in javnost. Prva točka predavanja je »italijanska propaganda«, ki bi jo naj govori slovensko učiteljstvo v naših okupiranih šolah. Po zadnjih poročilih je priprav za 300 slovenskih učiteljev v teh tečajih.

Š Solske refekcije v službi italijanske propagande. Z neverjetno agilnostjo so se pa Italijani oprijeli šolskih kosil in prebirane šolskih otrok, kot agitacijskega sredstva za pridobivanje naklonjenosti s strani šolskih otrok in staršev. Ne strahijo se izdatkov v tem oziru in izdajo ogromne svote in množine živil v te namene. Vse prejšnje »vojne šolske kuhinje« je prevzelo sedaj v oskrbo italijansko vojaštvo. Vsako skodelico jedi mora naš otrok sprejeti iz rok italijanskega vojaka, da tako praktično spoznava »dobrosrčnost in naklonjenost italijanskega vojaštva do našega naroda«. Nanovo upeljali in razširili so pa posebno »solske kuhinje — refekcije« po deželi, da bi tem potom pridobili naklonjenost našega kmetijskega ljudstva za-se. Prvi njih maneuver, ki se ga sedaj poslužujejo — je podkupovanje!

Š Kolonizacija Istre. Lahki kolonizirajo Istro. Iz Italije pošiljajo v Istro cele družine, katerim preskrbe takoj občinsko pravico in jim dajajo pravico za izvrševanje obrti ali trgovine, oziroma pomagajo pri nakupu posestev ter jim sploh gredo na roko v vsakem oziru. Domače invalide, tudi Lahe, zapostavljajo.

Š Boj med starši in karabinerji — zaradi šole. Dne 11. p. m. se je zbralo v šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Voloski na prijateljski dogovor nekaj naših ljudi, da bi se posvetovali, kako bi spravili hrvatskodedo iz Voloske na Hrvaško, da bi ji ne bilo treba posecati italijanske šole. Prišli so pa karabinerji, ki so zahtevali, naj se razidejo ter so oddali najprej v zrak salvo. Prišlo je do spopada, v katerem je padlo 8 karabinerjev in 4 naši ljudje, med njimi učiteljski pripravnik Peter Rubesa iz Kastva. Naši ljudje so se predali angleški patrolji. Aretiranih je bilo 18 oseb, ki so pa pobegnile iz zapora.

Š Ustanova za raznarodovalne name-ne jugoslovenske dece. V zadnji seji tržaškega mestnega sveta je poročal župan, da je vdova Adela Udovcic zapustila

100.000 kron za ustanovitev šole društva »Lega Nazionale«. — »Lega Nazionale« je raznarodovalno društvo in njene šole so raznarodovalne šole jugoslovenske dece. »Lega Naz.« je ustanavljala svoje šole v krajih, kjer je bilo upati, da bodo pohajali v nje otroci jugoslovenske narodnosti. Z raznimi podporami, obleko itd. so premamili zavednost staršev, da so dali otroke, ravno vsled teh darov, v italijansko »Lgino« šolo. Tako so se otroci potujčili in postali janičarji in najhujši nasprotniki jugoslovenskih narodov in najzagrizenejši italijanski fanatiki.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. Š. v P.: 12. julija 1844.

»Nadučitelj-oče«, F. R. v T., J. G. v L., Lj. P. B., »Kopoljski«, D. H. mu., M. V. v S. — prejeli. Hvala! Pride na vrsto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Razpisi služb.

Na šestrazredni ljudski šoli na Jesenicah sta razpisani dve učni mesti v stalno namestitve, in sicer izključno za učitelje, z dostavkom, da imajo prednost prosilci, ki so usposobljeni za pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah. Prošnje je vlagati do dne 31. avgusta 1919. pri okrajnem šolskem svetu v Radovljici. Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v javni šolski službi v Sloveniji, naj v dokaz svoje popolne fizične sposobnosti za šolsko službo prilože državnoouradno zdravniško izpričevalo.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1919 K 192.841-27.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Non scholae, sed vitae discimur!

Kdor se zanima za šolsko reformo,

:: naj ne zamudi čitati izvajanja

higijenika in šolskega prijatelja

dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:

»Nova pota Jugoslovijanov«.

:: Cena 2 K.

Glavna zaloga pri

L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Učiteljica

službujoča v prijetnem trgu v Štajerski Sloveniji, kjer je tudi sodnija, želi menjati službeno mesto.

Ponudbe pod šifro »M. T.« na upravo tega lista.

Izide predelani natisk knjige:

Wider: „Moje prvo berilo“.

Prednaročila se sprejemajo že sedaj.